TUSSEN GEBED EN GENEESKUNDE

Lezen:
Lukas 10:25-37

Inleiding

Medische wetenschap hoort bij de werkelijkheid van het dagelijks leven. Bijna iedereen krijgt ermee te maken: als patiënt, mantelzorger, familielid, verpleegkundige, arts of bestuurder. Wij zijn dankbaar voor medicijnen, operaties en medische kennis. Tegelijk kunnen vragen ontstaan. Vertrouwen wij dan nog wel op God? Is genezing door een arts iets anders dan genezing door de Heere? En hoe moeten wij omgaan met grenzen, risico's en het levenseinde?

De Bijbel is geen handboek voor moderne geneeskunde. Toch spreekt de Schrift wel degelijk over ziekte, lichamelijke verzorging, artsen, geneesmiddelen en genezing. Daarbij wordt duidelijk dat God de Schepper van het lichaam is, dat Hij mensen inschakelt om voor elkaar te zorgen en dat alle medische kennis begrensd blijft.

In de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan zien wij een concrete vorm van naastenliefde. Een gewonde man wordt niet alleen bemoedigd of naar de hemel gewezen. Zijn wonden worden verbonden, olie en wijn worden gebruikt, hij wordt vervoerd en ondergebracht. Deze zorg is praktisch, kost tijd en geld. Dat helpt ons om medische zorg niet te zien als iets dat tegenover geloof staat, maar als een mogelijke gestalte van liefde tot de naaste.

Bijbelstudie

De Bijbel begint bij God als Schepper van het menselijk lichaam. In Psalm 139:13-16 spreekt David over Gods vormende werk in de moederschoot. Het lichaam is geen toevallig omhulsel, maar behoort tot Gods goede schepping. Daarom mogen wij er zorgvuldig mee omgaan. Gezondheid is geen afgod, maar lichamelijk leven is wel een gave waarvoor wij verantwoordelijkheid dragen.

Ziekte hoort bij de gebrokenheid van de schepping. De Bijbel spreekt nuchter over pijn, koorts, verwondingen en aftakeling. Ziekte mag niet automatisch worden uitgelegd als een persoonlijke straf voor een bepaalde zonde. In Johannes 9:1-3 wijst Jezus die eenvoudige conclusie af bij de blindgeboren man. Dat betekent niet dat zonde en gebrokenheid geen verband hebben, maar wel dat wij voorzichtig moeten zijn met oordelen over zieke mensen.

De Heere kan rechtstreeks genezen. In Psalm 103:3 wordt Hij geprezen als Degene Die zonden

vergeeft en ziekten geneest. Ook in de evangeliën geneest Jezus veel mensen, bijvoorbeeld in Markus 1:29-34 en Lukas 8:43-48. Deze genezingen zijn tekenen van het Koninkrijk van God. Zij laten zien dat Christus macht heeft over de gevolgen van de zonde en dat de uiteindelijke verlossing ook het lichaam omvat. Tegelijk ontvangen niet alle zieken in dit leven genezing. Paulus bidt in 2 Korinthe 12:7-10 om bevrijding van zijn lichamelijke plaag, maar krijgt geen genezing zoals hij die vroeg. Wel ontvangt hij de belofte dat Gods genade genoeg is. Dat bewaart ons voor de gedachte dat iedere ziekte door te weinig geloof komt.

Naast directe genezing noemt de Bijbel ook gewone middelen. In Jesaja 38:21 wordt bij Hizkia een plak vijgen op de zweer gelegd. De tekst zegt niet dat dit een tijdloos voorschrift voor elke wond is. Wel blijkt dat het gebruik van een middel niet in strijd hoeft te zijn met het vertrouwen op God. In 1 Timotheüs 5:23 raadt Paulus Timotheüs aan om vanwege zijn maag en veelvuldige ziekten niet alleen water te drinken, maar ook een beetje wijn te gebruiken. Ook dit is geen algemeen medisch recept, maar het laat wel zien dat lichamelijke verzorging een plaats heeft binnen het christelijke leven.

De gelijkenis van de barmhartige Samaritaan geeft een breed beeld van zorg. De Samaritaan ziet de gewonde man, krijgt medelijden en komt in beweging. Hij verbindt de wonden, gebruikt olie en wijn, brengt de man naar een herberg en betaalt voor verdere verzorging. Jezus vertelt dit niet om een medische methode voor te schrijven, maar om duidelijk te maken wie onze naaste is en hoe concrete liefde eruitziet. Zorg vraagt soms deskundigheid, maar begint met aandacht en bewogenheid. Een zorgverlener kan niet alle problemen oplossen, maar kan wel trouw handelen tegenover de mens die aan hem of haar is toevertrouwd.

De Schrift spreekt ook rechtstreeks over artsen. In Lukas 5:31 gebruikt Jezus het beeld van de arts: gezonde mensen hebben geen dokter nodig, maar zieken wel. De uitspraak is een vergelijking en gaat in de eerste plaats over geestelijke nood. Jezus maakt duidelijk dat mensen die zichzelf rechtvaardig vinden, Zijn genade niet zoeken, terwijl zondaren hun nood wel leren erkennen. Toch gebruikt Hij zonder bezwaar het beroep van arts als begrijpelijk en zinvol beeld. In Kolossenzen 4:14 noemt Paulus Lukas de geliefde arts. Dat laat zien dat medische deskundigheid en dienen in de gemeente naast elkaar kunnen bestaan.

Markus 5:25-34 vertelt over een vrouw die twaalf jaar ziek is geweest en veel van haar vermogen aan artsen heeft uitgegeven zonder beter te worden. Deze geschiedenis veroordeelt niet alle artsen of behandelingen. De nadruk ligt op haar langdurige lijden en op de macht van Christus, Die haar uiteindelijk geneest. De tekst is wel een waarschuwing tegen overschatting van menselijke mogelijkheden. Medische wetenschap kan veel, maar niet alles. Kosten, bijwerkingen, verkeerde diagnoses en beperkte kennis blijven bestaan.

Daarom zijn geloof en medische zorg geen rivalen. In Jakobus 5:14-16 wordt bij ziekte opgeroepen tot gebed, zalving en pastorale zorg. De gemeente moet de zieke niet vergeten. Gebed betekent echter niet dat deskundige behandeling moet worden afgewezen. De Heere kan genezen door een wonder, maar ook door kennis, onderzoek, medicijnen, een operatie, een verpleegkundige of een goede behandeling. Wanneer wij zeggen dat een arts iemand heeft

genezen, is dat een begrijpelijke uitdrukking. Vanuit het geloof erkennen wij daarachter Gods voorzienigheid, zonder de inzet en verantwoordelijkheid van de arts weg te nemen.

Medische wetenschap vraagt ook om wijsheid en grenzen. De mens mag Gods schepping onderzoeken, maar hij is niet de eigenaar van het leven. Geneeskunde moet gericht zijn op het welzijn van de patiënt en niet op winst, prestige of technische beheersing. Eerbied voor het leven betekent dat wij kwetsbare mensen beschermen, eerlijk informeren en niet behandelen alsof een mens alleen een lichaam is. In 1 Korinthe 6:19-20 wordt het lichaam verbonden met het werk van de Heilige Geest. Dat spreekt niet alleen over seksuele heiligheid, maar herinnert ons ook aan de waardigheid van het lichaam.

Ten slotte leert de Bijbel ons om nuchter te hopen. Wij mogen dankbaar gebruikmaken van medische wetenschap, maar onze diepste hoop ligt niet in een lang leven of een foutloze gezondheid. Romeinen 8:23 spreekt over het zuchten van de schepping en over de verwachting van de verlossing van ons lichaam. Zelfs de beste zorg heft de dood niet op. Christus is echter opgestaan en zal eenmaal alle gebrokenheid volkomen herstellen. Tot die dag dienen wij de zieke, bidden wij om wijsheid en leggen wij ons leven in Gods hand.

Gespreksvragen

1. Wat leert Lukas 10:25-37 u over concrete zorg voor een gewonde naaste?
2. Waarom is het lichaam volgens de Bijbel waardevol?
3. Waarom mogen wij ziekte niet eenvoudig verklaren als straf voor een bepaalde zonde?
4. Welke plaats hebben gewone medische middelen in de genoemde Bijbelgedeelten?
5. Wat leert Lukas 5:31 over het beroep van arts, en wat is de eigenlijke bedoeling van Jezus’ vergelijking?
6. Welke waarschuwing geeft Markus 5:25-34 tegen een te groot vertrouwen in medische mogelijkheden?
7. Hoe kunnen gebed en medische behandeling volgens de Bijbel samengaan?
8. Hoe bewaart de christelijke hoop ons voor zowel medische verwaarlozing als medische overschatting?